

Blandt bogskovens vilde dyr og gevækster

Store navne på små forlag giver litteraturoplevelser ud over det sædvanlige.

Kim Skotte

Et bestiarium er en samling tekster, som beskriver sælsomme dyr fra både virkelighedens og fablernes verden. Begrebet stammer fra middelalderen, hvor grænsen mellem videnskab og fabel var temmelig flydende.

Når Forlaget Virkelig for anden gang markerer årsskiftet med et litterært 'Bestiarium', er det en både flot og ganske rammende betegnelse. Også selv om det intet har med virkelighedens fauna at gøre. De ni simultant udgivne små tekster er en blanding af interessante efterladenskaber fra litterære fabeldyr af enhjørningkaliber og nogle mindre, men til gengæld nulevende, skabninger fra den litterære underskov.

'Bestiarium' er et eksempel på, at mange nye, små forlag holder litteraturens fane højt uden at kere sig meget om, hvordan man på et forlag skal finde balancen mellem krimigyngerne og kunstkarrusellen. I stedet udgiver man med kvalitetssans, dødsforagt og smittende begejstring for bogen som en budbringer, der i det ydre skal tale til både øjet og hånden. De ni ens udstyrede bøger med ni hvaler på omslaget og smukt tryk på ordentligt papir er da bare en fornøjelse at sidde med i hånden.

Tre af sværvægterne har glædet mig mest. Ikke så sært, når man tager i betragtning, at der er tale om for mig ukendte stykker af nogle af mine yndlingsforfattere lagt i hænderne på mere end kompetente oversættere.

BRUNO SCHULZ blev født i Galicien. Han nåede i 1930'erne at skrive de to uforglemmelige novellesamlinger 'Kanelbutikkerne' og 'Sanatoriet under timeglasset', inden han i 1942 blev skudt ned på åben gade af en SS-mand. Fire år inden da blev den lille fortælling 'Kometen' trykt i det litterære tidsskrift *Wiedomosci Literackie*. Schulz tog som altid udgangspunkt i sin nære verden. 'Kometen' er en munter-ironisk erindringskitse om det undergangshysteri, Halleys komet udløste i selv den usleste ravnekrog i begyndelsen af 1900-tallet, hvor alt stod i mekanikkens og elektricitetens nye magiske tegn. En skøn og højst usædvanlig beskrivelse af det

ROBERT WALSER. Foto: Robert Walser-Stiftung Bern

BRUNO SCHULZ. Arkivfoto

VIRGINIA WOOLF. Foto: AP

Fakta Bestiarium

Robert Walser: Helblings historie. Oversat af Karsten Sand Iversen. 70 s. kr. 149.

Bruno Schulz: Kometen. Oversat af Judyta Preis og Jørgen Herman Monrad. 22 s. Kr. 89.

Virginia Woolf: 22 Hyde Park Gate. Oversat af Karsten Sand Iversen. 26 s. Kr. 89.

Edith Södergran: Breve til Elmer Diktonius. Oversat af Karsten Sand Iversen. 52 s., 135 kr.

Djuna Barnes: Det fuldkomne mord. Oversat af Karsten Sand Iversen. 28 s., 89 kr.

Jen Bervin: Sølvbogen. Oversat af Andreas Vermehren Holm. 36 s., 135 kr.

Jørn H. Sværen: Vi er tiggere. Oversat af Andreas Vermehren Holm. 34 s., 135 kr.

Khashayar Naderehvandi: Rosenfingrede daggy. Oversat og redigeret af Jesper Brygger. 76 s., 149 kr.

Andrzej Tichý: Omsorgen. Oversat af Andreas Vermehren Holm. 36 s., 135 kr.

Alle udkommet 1.1. 2015 som Forlaget Virkeligs Bestiarium 2014/2015.

modernes ankomst, som viser, at en udgivelse på blot en snes sider kan stå alene.

På samme høje niveau er 'Helblings historie' af den schweiziske forfatter Robert Walser (1878-1956). Walsers forfatterlighed for små prosastykker (og efterhånden også skrevet med småt i de såkaldte 'Mikrogrammer') får her i Karsten Sand Iversens oversættelse betegnelsen 'små digtninge'. Outsideren Walser, som ikke mindst var kendt og elsket for 'Spadsereturen' og 'Digterliv', var beundret af Kafka, med hvem han blev sammenlignet. Det forstår man godt, når man læser 'Helblings historie', der kunne være den snurrige variant af Kafkas plagede kontorist, mens en decideret kaffask rædsel præger gadebilledet i 'En by'. De resterende digtninge er af blandet beskaffenhed, men udgivelsen er forsynet med et fint efterskrift af oversætteren og et skarpsindigt portræt skrevet af Walter Benjamin.

Virginia Woolfs '22 Hyde Park Gate' er oversat fra 'Moments of Being - Unpublished Autobiographical Writings'. Et elegant, vittigt og ikke så lidt giftigt mini-memoir fra barndomshjemmet i Kensington med en chokerende afslutning. Igen: 16 sider grundtekst kan godt være en udgivelse, der kan bære sig selv.

Den døde Edith Södergrans breve til kollegaen Elmer Diktonius er mest interessante som portræt af Södergrans sidste sindstilstande.

TO AVANTGARDISTISKE amerikanske forfattere fra hver sin generation: Kanoniserede Djuna Barnes (1892-1982) er ikke stærkt ophidsende med den ikke tidligere oversatte 'Det fuldkomne mord' fra 1942, men til gengæld knivskarp i 'Indian Summer' fra 1917, der tidligere har været trykt i Den Blå Port. Jen Bervin fra Iowa er født i 1972 og er foruden forfatter og billedkunstner Emily Dickinson-kender. Hvilket mere end anes i den tekstkrop, som strømmer svalt igennem digtet 'Sølvbogen'.

Tre nordiske nyudgivelser fuldender bestiariet. Norske Jørn H. Sværens 'Vi er tiggere' er et digt om »den brændte jords poesi« fordelt på en hel del hvidt papir. 44 ord i alt! Der er knugende gravalvor og undergangsstemning i den iranskfødte svenske digter Khashayar Naderehvandis digtsamling 'Rosenfingrede daggy'.

Komprimeret indtil det næsten ubærlige er Andrzej Tichýs 'Omsorgen' en hård og knortet læsning, hvor der bakes med omvendt ordstilling og kredses om den uhåndterlige blanding af uafrystelig nærvær og forfærdeligt fravær, som et dødt barn har efterladt. Jo, man kommer vidt omkring i 'Bestiarium', hvor nye stemmer lukker karsk luft ind, mens de gamle tager stikkene hjem.

kim.skotte@pol.dk